

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	18 kor
Negyedévre	4
Helyben háború hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	3

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszeriesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Nyitva 10 óráig és 11 óráig.

NAGYVÁRAD, márczius 11.

Az öreg gránátos.

Addig-addig hadakozott és győzedelmeskedett a vitéz generális, míg végre is pihenőre vágyik. Pihenőre, mert győzni látja azokat, a kiket ő csak mint ellenfeleket tekintett mindig s mert nem érez elég erőt az ellenfél visszazorítására.

Béringernak van egy gyönyörű költeménye, az jut az embernek eszébe önkéntelenül. Napoleon megbukott. A grand'armée szétszórva. A tábornagyok, a káplárból lett hercegek sietnek az új királynak udvarolni. Az egész udvari kíséretből csak két gránátos maradt örállásán híven, rendületlenül s mikor látják, hogy vége mindennek, ők követik a császárt a száműzetésbe. »Vieux grenadiers, suivons un vieux soldat! Öreg gránátosok, kövessünk egy öreg katonát!«

Fejérváry báró is még Tisza Kálmán korában állt be a régi rendszer gránátosának s elismerjük, hogy megállta helyét katonásan. A rendszer ugyan csak egyben hasonlított Napoleonhoz: a zsarnokságban, Fejérváry azonban nem nézte ezt. Őrségen állott: a magyar királyi honvédség élén és ő ezt az őrséget lelkiismeretesen betöltötte. Emelte a honvédséget, a menynyire csak lehetett s mikor az ő tárczájára került a sor, a költségvetés tárgyalása mindig békésebb menetben folyt le. Magyar honvédekért mindig és mindent! Ekközben persze nem vettük észre, hogy

a magyar királyi honvédség keretén belül lassanként a nyakunkra neveltünk egy horvát nemzeti hadsereget is.

Ezen az egy ponton lehetett volna támadni Fejérváry hadügyi politikáját. Oda kellett volna szorítani, hogy a menynyire emelkedik a honvédség harckészisége, annyira emelkedjék az egység is és annyira töröltessék el lassanként minden különbség a drávaninenni hat és a horvát-szlavon VII. honvédkerület közt. Ma pedig ott állunk, hogy a közös hadsereg magyar és osztrák fele sokkal szorosabb kapcsolatban állanak egymással, mint a magyar állam nemzeti hadseregének drávaninenni és drávántúli része. Sőt a magyar nyelvnek hasonlíthatatlanul nagyobb szerepe van a közös hadseregben, mint a magyar királyi VII. honvédkerületben.

Itt lehetett volna ellenzékiesskedni, de nem tettük, nem vettük észre a nyakunkra növekvő bajt. Az öreg gránátos pedig ott állt kivont karddal az őrségen s várta, csak várta az ellenséget.

Nem jött sehonnan.

Keresett hát ellenséget magának. A honvédséget nem bántotta senki, az nem szorult védelemre, Fejérváry tehát féljebb fordult s neki vetette hátát az egész kormánynak. Az pedig ugyancsak rászorult a védelemre. A Tisza-rendszer, majd ennek apjánál is különb fia: a Bánffy-regime kitűnően értett az ellenségek szaporításához. Olyan táborot sikerült maguk ellen ingerelni, a melynek egy Apponyi, egy Horánszky, egy Ugron, egy Rakovszky, egy Beöthy Akos voltak

harczhoz és győzelemhez szokott vezérei. A vitéz gránátosnak nem akadt más ellenfele, kikerezte hát magának ezeket. Ha támadták a kormányt: ő rögtön készen volt az irgalmatlan visszavérésre. S addig-addig hadakozott, míg egészen beleéltte magát abba, hogy neki ellenségei is vannak. Azokat egyre kiméltellenül támadta, úgy hogy végre közmeggyőződéssé sikerült tennie azt, hogy az ellenzékeknek nincs keményebb ostorozója Fejérvárynál.

Pedig mi volt az egész? Csak a katona optikai csalódása, a ki háborut keresett a békében. Ha nem talált, csinált.

Ez a háboru-csinálás legzajosabban sikerült ama híres éjszakai ülésen, a mikor Fejérváry magára zudította az egész nemzeti pártot. Itt már öreg ágyukkal (parlamentári értelemben: padpüfölléssel) ment a lövöldözés, de ezek a támadások nem a honvédség tejét, hanem a kormány önkéntes gránátosát érték. A vitéz katona megállta ezt az ostromot is emberül, hanem a kiket védelmezett: a kormánypárt megijedt a csatától s másnap ugyanannak kellett a győzelmes ellenzék előtt kapitulálnia, a kinek heveskedése a nagy kavarodást okozta: Fejérvárynak.

Ezt nem tudta az öreg katona soha sem elfelejteni. Halálos ellenségét tudta a nemzeti pártban, mert ez a párt látta őt egyedül legyőzöttnek. Őrségen állott s egy percze kicsavarták kezéből a fegyvert! Mit szól hozzá az ő Napoleonja, a régi rend?

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A kis tolvaj.

Írta: Ouida.

(Vége.)

Most már a nonna nem volt alkalmas semmi munkára és Lillino egész erejével rajta volt, hogy kettő helyett vegyék hasznát. Lillino-nak soha sejtelme sem volt felőle, hogy az az öreg asszony voltaképpen nem is tartozik hozzá, vagyis inkább sohasem is gondolkozott erről. Mindig maga mellett látta és mindig úgy hallotta, hogy a »mamma Rosa«, a kit édes anyjának tartott, nagymamának nevezte azt az öreg asszonyt. Soha senki nem mondta neki, hogy patriczius vér folyik ereiben. Mamma Rosa mindig feltette magában, hogy majd elmondja neki származása történetét, mire idősebb lesz, de a halál oly borzasztó hirtelenséggel jött el hozzá, szétzúzva derekát az ő átkozott vaskezeivel, hogy mint annyian az ő osztályából, ő sem rendezhette el ügyeit a kellő időben.

De még ha a fiu tudott volna is származása felől, az nem sokat változtatott volna az ő gyámolatlan gyermekségén; nem lett volna kevésbé szegény, kevésbé éhes, kevésbé elhagyatott; és egy bizonyos büszkeség és férfiaság, a mely megvolt benne, minden gyenge és tudatlan volta mellett, visszatartotta volna azoknak kutatóásától, a kik megtagadták és elhagyták.

Az a szegény, öreg, félholt teremtés, a ki már csak szeretetének melegében és tagjainak fájdalomában élt, mindene volt ezen a világon, s ő a félénk, a gyengéd lélek állhatatosságával csüszgött rajta. És az volt a rögeszméje, hogy ha vissza tudná vinni az ő nővérjét falura, az ismét felgyógyulna és erőre kapna, úgy hogy képes lenne kijárni azokra a zöld helyekre, azokhoz a pázsitos vizerekhez, a melyekről egyikök sem bírt megfeleltetni.

Biztosan tudom, hogy meggyógyulna, gondolta, a mint oda támaszkodott a kőpárkányra és nézte, hogyan folyik tova a víz a hold fényében.

De hogyan lehetne odavinni a nonnát? Hiszen olyan mint a tuskó. Maga mondta. Teljesen hasznavehetetlen tagokkal, megfosztva a mozgás képességétől. Csak az ajkai mozogtak; minden falatért, minden csepp italért a szomszédokhoz kellett fordulnia. Csak egy csoda tudná megint talpra állítani, és Lillino hitt a csodákban, vagyis helyesebben a csoda természetesenek látszott előtte, mint a mi vele jár a mindennapi élettel. Az is igaz, hogy nem látott még csodákat, sem az utcán, sem a házakban, de látta őket a falástéményeken, a szobrokon, a templomban, a faragványokon, és hitte is, hogy a bének, a vakok és a betegek mind meggyógyulhatnak, ha valami láthatatlan és ismeretlen lény elég jó volna hozzájuk, megtenni velük ezt a csodát. De minden, a mit látott és hallott a barátságatlan utcán, azt kezdte vele éreztetni, hogy a csoda igazi értelme

a pénz; az a különös, csunya, piszkos papirosdarab, a mely, mint tapasztalta, oly bámulatos módon hatalmas.

Hát mi volt egyéb, ha nem csoda, hogy egy darabka piszkos, gyűrött papirosra kenyéret lehet szerezni az éhezőnek és bort a betegnek? Még azok a fekete szélű bronzpénzek is, — mennyit tudtak azok elérni, csak avval is, hogy egyik kézről a másikba jutottak! Ki az, a ki némely embernek annyi pénzt adott és másoknak semennyit? Ez az egyenlőtlenesség Lillino szemében csak oly különösnek látszott, mint annyi évszázadon keresztül sok bölcs és tudós előtt. Oly igazságtalanság, melyet többé nem lehet javítani, bármennyire kísérlik is meg a bölcsök és tudósok helyrebillenteni a változó egyensúlyt.

Lillino nem igen volt tanult fiu és mamma Rosa maga nagyon is el volt foglalva egész napon át, semhogy lelki vagy szellemi nevelését gondolhatta volna. Maga tapogatta ki, a mint csak bírta, utját ama kevés gondolat és fogalom felé, a melyeket megérthetett. De tisztán állt előtte az a két gondolat: nonna meggyógyulna, ha visszamehetne falura és hogy pénzzel el lehetne ezt érsi. A módját nem tudta bizonyosan, de valamiképpen vissza kell térni azokhoz a szőlőkertekhez, legelőkhöz és szőlőkertekhez, a hol gyermekkorát és egész életét eltöltötte. De ez a nyomoruságos kis kereset, melyet megszerezhetett, még arra sem futotta, hogy fentartsa az életüket és kiteljele belőle a kis padlásszobának a bére.

Nem szolt biz az semmit, mert már nem volt szava. Uj ember került a hatalomra, a régi rend főemberei nyugdíjba tüntek el, a kisebbek pedig egymás után igyekeztek az uj nap felé forogni. Itt egy főispán, ott egy miniszter, majd egy egész ellenzéki tábor hódol meg az uj győző előtt. A gránátos csak áll őrhelyén és fejét csóválja: ezek hát azok a gascognei legények, a kik akkorákat esküdtek a Tisza-Bánffy zászlóra? No de ha mind elhagyják is a zászlót, ő kitart mellette vitézül s míg az uj rend hadseregébe belép, kezében még mindig a multnak lobo-góját lengeti.

Egyre nem várt a vitéz gránátos: hogy Széll alatt csakugyan valami gyökeres változás történjék. S ezért mikor Horánszky belépett a kabinetbe, ez egyszerre lehetetlenné tette neki, hogy tovább is a helyén maradjon. Nem a honvédség fejének, hanem a régi rend gránátosának érezte magát, a kinek háta mögött ime egyszerre csak győzelmi zászlót tűznek ki legelkeseredettebb ellenségei: a volt nemzeti párt tagjai. Ezt nem tudta elviselni. Egyszer meghajolt előttük, de békére nem lép velük!

Lemondott. Ment az ő Napoleonja, a régi rend után száműzetésbe. Vieux grenadiers, suivons un vieux soldat!

Csak hogy ebből a száműzetésből, erről az Elbáról nem lesz több visszatérés. Számukra az éjjeli ülés Lipcse és Waterloo s a száműzés helye Elba és Szent Ilona volt egyszerre.

Dr. K. A.

A gyomai megbízó-levél megvizsgálása.

A képviselőház állandó igazoló bizottsága ma délelőtt 10 órakor Szentiványi Árpád elnöke alatt tartott ülésében Hentaller Lajos gyomai megbízó-levélét megvizsgálta, azt az alaki kellékeknek megfelelőnek találta s ennek alapján Hentallert a szokásos 30 nap fenntartásával igazolta.

Ezen az éjjelen, a melyen a kőhidhoz támaszkodott, a hold teljes ragyogásban volt és a víz magas; sajátságosan vonzotta őt, a mint a gát felé ömlött, visszaverve a kettős lámpasor hosszú vonalát. Habozva jött el onnan, hogy szidást ne kapjon attól a személytől, a kinek laktak, a miért olyan későn jön haza. Végig ment a Via Seraglin és be a Via dei Caldaiba, Otrarno egyik legrégebbi utcájába, egy sötét, csunya kőház felé, szemben a Torrigiani-tertek falával és fáival. Itt laktak sokad manukkal, a kik éppen olyan szegények voltak mint ők, és az a padlásszoba, a melyet laktak, csupán egy kis lyuk volt az eresz alatt.

Az utca holdvilágította kövezetén megpillantott valami fénylő tárgyat; lába is érintette, felvette: aranyos láncfonású kicsi zacskó volt, arany csattal; kinyitotta és látta, hogy tele van pénzzel, olyan pénzzel, a minőt még soha életében nem látott, kivéve apró fatálakon ott a pénzváltó üzletek ablakában.

— Ezt a madonna vagy mamma Rosa küldte. — Nem is gondolt semmi egyéb. Itt a csoda! Felelet az ő imádságára.

Kezét, a melylyel szorosán fogta a kincset, belecusztatta durva inge alá és hazafelé indult. Füle csengett, agya szédült, szíve hangosan dobogott abban való meggyőződésében, hogy valaki ott az égben, valaki hallotta és felelt az ő imájára. Bizony nyal mamma Rosa volt, a ki most ott ül a madonna oldalán!

Ugy képzelte, hogy hallja is, a mint mamma Rosa mondja ott ülve a madonna jobbján:

Visszavont petíció.

Gróf **Andrássy** Géza szabadelvűpárti képviselő mandátumát petícióval támadták meg. Minthogy azonban a támadó kérvényt visszavonták, a Kuria megszüntette az eljárást s a mára kitűzött tárgyalás elmaradt.

Fejérváry lemondása.

Már tegnap jelentettük, hogy báró **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter lemondott tárczájáról. Ma már kormánypárti képviselők is egész nyíltan beszélték a Ház folyosóin, hogy **Fejérváry lemondása befejezett** tény. Ezek azt beszélik, hogy a honvédelmi miniszter nem **Horánszky** Nándor kinevezetése miatt hagyja el állását **Fejérváry** régóta tartó **betegeskedése** s főképp családjának kérése készíti arra, hogy mindeu munkájától visszavonuljon.

Ezzel szemben ellenzéki forrásból jelentik, hogy egy barátja megkérdezte **Fejérváryt**, miért tette ezt?

— Tudta Széll — felelt **Fejérváry** — hogy én **Horánszkyval** nem maradok egy kabinetben.

Az ellenzék örvendett a válságnak, annál nagyobb volt a consternáció a kormány kebelében. Nosza, megindult a mentés, békéltető békéltető után ment **Fejérváryhoz** és — hír szerint — **a király is közbelépett** már.

Egy óra tájban már arról beszéltek, hogy sikerült **Fejérváryt** maradásra bírni és lemondását visszavonta. Később ismét terjedt el a hír, hogy a király elfogadta a lemondást.

Fejérváry lemondása.

— Éjjel érkezett távirataink. —

Budapest, márcz. 11. (Saj. tud. táv.)

Az esteli órákban már valónak bizonyult az a hír, hogy **Fejérváry** visszavonta lemondását. Előre láthatólag még egyideig megmarad a kabinetben s csak később vonul nyugalomba egészségi okokból.

Hír szerint az birta volna ezen elhatározásra, mert ő királyi Felsége megengedhetetlennek tartja, hogy most

válják meg miniszteri állásától. Valószínű, hogy **Fejérváryval**, **Gromon** államtitkár is távozni fog. Ez idő szerint **Jekelfalussy** Lajos hadügyminiszteri osztályfőnököt emlegetik **Fejérváry** utódául.

Magyar kabinetiroda.

Tegnapelőtt **Rátay** képviselő általános kellemetlen meglepetést keltett azzal a **német** irattal, a melyet a képviselőház asztalára letett s a melyet a magyar király kabinet irodája küldött egy magyar nő kérvényére válaszul.

Apponyi Albert gróf házelnök megtalálta a helyes formát, a melyben ezt a kínos ügyet el lehet intézni. Visszaküldte az iratot a kabinetirodának egy levél kíséretében s a levélben megírta, hogy az egész csak tévedés lehet, mert **a kabinetiroda magyarokkal csak magyarul levelezhet.**

A házelnök eljárását az összes politikai körökben a legnagyobb megnyugvással és elismeréssel fogadták.

Konverzió.

A küszöbön álló nagy pénzügyi művelet új kedvet önt a börzébe, bár meglehetősen hidegen hagyja a nemzet tömegét. Csodálatosképpen főleg a bécsi lapok azok, a melyek nem győznek eléggé sokat írni róla. A szóradatban esik néha egy-egy őszinte szó is, a melynek hasznát vehetjük. Így a **Nr. Fr. Pr.** nemrég egy bécsi bankár szavait idézve, a következőket mondta: »nem lesz az káros Ausztriára nézve, ha a **magyaroknak újból be kell látniok, micsoda fontossága van a bécsi piacnak a magyar állam hitelére** nézve. A konverziót **osztrák lőkével** csinálják. Hiszen a **koronajáradék főpiacza Bécs. Magyarország hitelét és a magyar járadékok árfolyamát mi döntjük el.** Alig lehet föl-fogni, hogy ilyen körülmények között, hogyan lehet komolyan a szétválásról beszélni. A konverzió politikailag is megnyugtató.

Ebben bizony sajnos, nagy igazság van. A dicsekvésnek ez a nagy mértéke azonban egy kissé szokatlan és ha igaz énértet volna a nemzetben, odavihetne bennünket, hogy addig adósságot nem csinálnánk, míg ezéért Ausztriába kell folyamodnunk.

— Te Drága, te Szent, engedd, hogy küldjek valamit az én kis Lillinónak.

Igen, ő bizonyos volt benne, hogy mamma Rosa tette. Hát nem adott ő neki mindig mindenből, a mije volt; és nem tudta ő, hogy mennyire szerette volna visszavinni nonnát falura? Mamma Rosa ugyan mindig arra tanította, hogy a mi a másé, azt sohasem szabad bántani, vagy elvenni, de ez itt senkié sem volt; itt fektűt az utjában, tisztára valami könyörüleles kéz tette oda: ez az égiek csodajándéka volt, a kik de mennyivel jobbak a földieknek!

Felmászott a meredek kőlépcsőkön, kilencvenhárom volt a földszinttől a padlásig, és sötét, sikos, rosszszagú, tele porral, sárral, pókhálóval; czirógatta a kis tárczát a mellén és boldogan mo-olygott magában, a mint lassan felmászott a fokokon, fáradt, fájó lábakkal.

Kinyitotta a faajtó kilincset és óvatosan lépett be, mert talán alszik a nonna és megártana neki, ha feljlesztené, még ha ilyen jó hirt hoz is neki.

Az ablaktalan lyukon bevilágítottak a hold sugarai a Torrigiani kert felől; odavilágítottak arra a zsákból és levelekből álló nyomorult ágyra, a melyen az öreg asszony hanyatt fektűt. Arczán, ezen a sovány, ránczos, sárga arczon a béke derűje honolt.

— Alszik, — gondolta magában a fiú, — nem volna helyes őt felébreszteni, még azért az ajándékért sem, a melyet mamma Rosa küldött. Nesztelenül futott át a téglapadlón és leült az ő kis darab zsákjára és kezdett gondolkozni.

Most, hogy ennyi pénze van, könnyű lesz elvinni a nonnát a városból, és felvinni őt, fel, fel, fel a halmok kedves zöld utjain, és soha meg sem állani, a míg le nem ütheti a harackárok és vadgesztenye-lombok alá, a hol a kis habzó patakocskák iramodnak a fű közötti.

Kinyitotta újból a kis fénylő zacskót és kiöntötte az arany pénzdarabokat a zsákzövetre. A hold sugarai is rájuk sütöttek. Megszámlálta őket: husz darab volt. Hogy mennyit érnek, azt nem tudta, de bizonyos volt benne, hogy nagyon sokat. Nonna megválthatja rajta a gazdaságot és boldogan fognak élni, mindketten örökké, látva a virágok nyílását, hervadását, a gyümölcsök érését, hullását.

Nagyon szerette volna felébreszteni, de nem merte. Valamelyik szomszédasszony azt mondta neki egyszer, hogy sohase zavarja, ha alszik. Hogy fog örülni, ha majd felébred és megtudja, hogy falura, haza mehetnek mind a ketten! Egy fuvaros lakott a házban, majd az elviszi őket, fog szénából ágyat vetni a szekér közepén a nonna számára, azt könnyen meg lehet tenni, ha adhatok neki egy fényes aranyat a fáradságáért. És ha egyszer ott vagyunk, a többi majd magától jön. Ha egyszer viszont láthatja a zöldet és láthatja a gyümölcsfak rügyeit, majd elkezdi mozgatni a tagjait és visszakapja erejét; és fizetni fognak, hogy misét mondjanak minden nap a templomban, fent az olajfák közt, haladó misét a **Madonnának** és **Mamma Rosának**.

Egész napon át nem evett egyebet egy falat száraz kenyérről és agya homályos volt és

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 11.

Az elnöki széket **Bániel** Gábor foglalta el.

Napirenden van **Madarász** József indítványja, az

idegen szavak

használatá ellen.

Szell Kálmán miniszterelnök helyesli az indítványt, melyet meg kell szivlelnünk (Altlános helyeslés), de éppen mert mindnyájan így gondolkozunk, nem szükséges annak tárgyalása.

Madarász József remélte, hogy indítványát legalább tárgyalásra tűzik. A miniszterelnök azonban azt hiszi, hogy a jó kívánság is elég a tisztításra. Nohát ő nem hiszi és ezért szavazást kér.

A ház tulajomó többsége nem kívánja a napirendre tűzést.

Folytatták a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Trubinyi János a **kóbor-czigány**-kérdés rendezésével foglalkozott.

Széll ígérete.

Szell Kálmán miniszterelnök bejelenti, hogy még ebben az évben beterjeszti a határvédelemről, az **ullevél rendszerről**, új csendőrképzetetről, a **kivándorlásról** és az **idegenek ellenőrzéséről** szóló törvényjavaslatokat. (Helyeslés).

A tételt megszavazták.

A szegény ügy.

A **közjótékonyági** kérdések tételénél

Melczér Vilmos az angol szegény-ügy ismertetése után a francia s hamburgi szegény-ügy igazgatósról beszél igen formásan s sok tudással. A magyar szegényügy is nagyon hátramaradt. Az emberbaráti érzés és tevékenység egyaránt gyöngye. 1867 óta a ház naplójában alig találni felszólalást a szegényügyről.

Csak 1888-tól kezd a magyar törvényhozás alkotászerűen foglalkozni a szegény-üggyel. Meg kellene határozni végre, hogy a szegényügy mely részének elhárítása bizasság az államra s melyik a községre. Igen mélyen szólt a gyermek-mentésről és a serdültek megóvásáról.

szendőtelti zavarosak. Talpon állt kora reggel óta. Feje fájt és lába sajgott és homloka forró és ajkai kiszáradtak és ő olyan boldog volt! A hold reá nézett a fákon át és mintha mosolygott volna; lefeküdt kinyújtott karokkal, úgy hogy átélhelte egyetlen drágájának mozdulatlan testét, és kezei, melyek szorosan fogták a kis pénzerszényt, a rongyokon nyugodtak, melyek az öreg asszonyt takarták.

— Milyen boldog lesz, ha felébred, — gondolta, — ha felébred, és meghallja, hogy baba mehetünk!

És azután ő is elaludt és álmodott angyalokról, arany szökőkutakról és kis vörösbegyű madarakról, melyek gyümölcsfák közt énekeltek; és pázsitos utakról a szőlők között és fodorodó apró vízekről, és Mamma Rosa ott állt mosolyogva, libai körül a nap sugarával, mondván:

— Madonna küldött engem.

Azután nagyon mély lett az alvása, többé nem álmodott és nyugodtan, mélyen lélekezett, mielőtt a hold feljebb hágott az égen és fénye már megszűnt az ő és nonnája ágyára sütni.

Lábak topogása a léglázon ébresztette fel, egy erős kéz megragadta a vállánál és egy másik kéz elvette tőle az aranyakat.

— Itt a kis tolvaj, — kiáltá egy durva hang — és itt van a hölgy erszénye.

— A kis szivtelen gonosztevő, — mondá egy másik színtoly durva hang. — Nézzétek, azt hiszi, hogy itt biztonságban van, mert az öreg asszony meg van halva!

Széles társadalmi alapra kell fektetni a közjótékonyt.

A jótékony célra való mulatságok rendezése több helyütt antipatiával találkozik, de végre is számolni kell az emberi gyöngeséggel, amely sokszor csak így közvetett módon szerzhető meg a közjótékonyt számára.

Am a tulzás, mely abban fejeződik ki, hogy botrányos utcai meneteket és szemérmellen s pazarló matatóványokat rendeznek a jótékonyt javára — rossz, káros, tehát elítélendő. A szegény-ügy rendezésére van itt szükség.

A derék szászt eleinte kevesen hallgatták, de egyre több és több lett a hallgatója, kivált az ellenzékéről gyakorta helyeselték s végezetül még viharosan meg is éljeneztek s a ház minden oldaláról nagy csoportokban siettek üdvözlésére.

Szünet.

A tüzoltók.

Szünet után

Óváry Ferencz a tüzrendészet hiányát sorolja fel s a vármegyei tüzoltó szövetségek támogatásáról szól. A tüzoltó-egyesületek szervezete **nem kifogástalan** és a tüzoltók helyzete épséggel nem irigylendő. A fővárosi tüzoltók nincsenek jól jövedelmezve. Eletüket kockáztatják embertársaikért és e végből kéri a belügyminisztert e kérdéssel behatóan foglalkozni.

Szell Kálmán kijelenti, hogy a jogos igényeket figyelembe fogja venni.

A belügyi tárca költségvetését befejezték s már ma hozzá kezdtek a földmívelésügyi tárca költségvetésének megvitatásához.

A vitát holnap folytatják.

Gabányi igazolt képviselő.

A képviselőház ötödik bíráló bizottsága tegnap délelőt 10 órakor **Münnich** Aurél elnöke alatt tanácskozássra gyűlt össze, hogy a diósadi választás ügyében hozott ítéletet szövegezze és jegyzőkönyvét hitelesítse. Mielőtt azonban ezt tehetné volna, **Kubinyi** Géza bizottsági tag nyilatkozatot tett, a melyben kijelentette, hogy ő esküt nem tévén, nem volt jogosítva, hogy a bíráló bizottság tárgyalásában ez ítéletnek meghozatalában résztvegyen.

A bíráló bizottság e nyilatkozat folytán hivatkozással a házszabályokra, melyek szerint a tanácskozásban és ítékezésben csak az a bizottsági tag vehet részt, a ki a ház előtt szabályszerűleg esküt tett, a következő határozatot publikálta.

A képviselőház ötödik bíráló bizottsága márczius 7-én hozott azon határozatát, mely szerint a diósadi választás ügyében a pótvizsgálatot mellőzi, azt az ítéletét, mely szerint a diósadi választást megsemmisíti s azt a végzést, melyben a költségek viseléséről intézkedik, **semmitnek nyilvánítja**.

Nagy Dezső dr. a panaszosok képviselője: Tisztelt bizottság! Rövid nyilatkozatot óhajtok tenni. En az ügyet letárgyaltam, a bíróság ítéletét hozott, azt nyilvánosan kihirdette. Ezzel az én feladatom véget ért.

Münnich Aurél elnök: A bizottság a további eljárásra nézve zárt ülésben fog határozni.

Rövid tanácskozás után az elnök kihirdette a bizottság ítéletét, a mely következőkép szól:

A magyar képviselőház ötödik bíráló bizottsága **Berde** Sándor lelei ev. ref. lelkész és **Gabányi** Miklós képviselő ellen a Diósadon 1901. október 2-án megtartott képviselőválasztás megsemmisítése iránt beadott panaszára a megtartott vizsgálat és tárgyalás után a házszabályok 69. §-a alapján a következő ítéletet hozta:

A bizottság a Diósadon 1901. október

2-án tartott képviselőválasztás érvényben tartása mellett **Gabányi** Miklós megválasztott képviselőt **végleg igazoltnak** mondja ki, a vizsgálati költségek viselésében pedig a feleket kölcsönösen elmarasztalja.

Az ítélet indokolását később fogják közölni a felekkel. A bizottság szótöbbséggel hozta ítéletét.

Mikor **Gabányi** meghallotta az új ítéletet, így kiáltott fel: Eljen az igazság! Aztán megjelent a képviselőházban, ahol fogadta a gratulációkat.

A mandátum megsemmisítése mellett szavaztak **Mayer** és **Halász** bíráló bizottsági tagok.

Az igazolás mellett azonban **Barabás** Béla, **Issekutz** Győző és **Abafy** Odön képviselők.

Kubinyi Géza és **Münnich** Aurél, a bizottság elnöke nem szavaztak.

Az autonomia a királyhoz.

A katolikus autonomiai kongresszus az általa elfogadott szervezeti szabályzat tervezetét s az utolsó ülés jegyzőkönyvét, melyben benne van a **jogfentartó nyilatkozat**, felirat kapcsán fogja a megválasztott tizenöt tagú küldöttség útján a Felsőlegény elé terjeszteni. E küldöttség tagjai a következők:

Vaszary Kolos bibornok hercegprímás, **Schlauch** Lőrincz dr. bibornok-püspök, **Szapáry** Gyula gróf, **Rajner** Lajos dr., **Párny** Sándor dr., **Dudék** János dr., **Apponyi** Albert gróf, **Esterházy** Miklós Móricz gróf, **Hoványi** Gyula dr., **Jósika** Samu báró, **Pásztely** Jenő, **Sághy** Gyula dr., **Simonyi** Sándor dr., ifj. **Zichy** János gróf és **Ziskay** Antal.

A felirat szövege a következő:

Császári és Apostoli Királyi Felsőlegény!

Legkegyelmesebb Urunk!

A magyarországi római katolikus egyház önkormányzatának szervezése végett 1870. évi október hó 20-ra egybehívott kongresszust Felsőlegény 1897. évi május hó 14-én kelt legfelsőbb elhatározásával befejeztetnek nyilvánítva, legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az önkormányzat szervezetének megalkotására az 1889. évi október hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározással helyben hagyott választási szabályzat alapján az ország biboros hercegprímása által új kongresszus hívassék egybe. Együttal az új kongresszus működésének irányt szabva, meghagyni méltóztatott, hogy az 1870—71. évi kongresszus munkáját a változó viszonyokra való tekintettel, valamint a Felsőlegényt megillető legfőbb kegyuri és felügyeleti jogok s a római katolikus egyház szervezetének szigorú szem előtt tartásával újabb megfontolás alá vegye és kellő módosítás után jóváhagyás végett Felsőlegény legfelsőbb színe elé terjeszse.

Az ennek alapján 1897. évi november hó 11-én Budapesten egybegyűlt országos katolikus kongresszus Felsőlegény legkegyelmesebb elhatározását mély hódolattal és legbensőbb hálával fogadván, gondos figyelemmel alkalmazkodott mindenben az irányadóknál kitűzött elvekhez s úgy hiszi, hogy a mai napon tartott ülésében általa véglegesen elfogadott szervezeti javaslatot Felsőlegény legkegyelmesebb utasításához hiven, mind a legfőbb kegyuri és felügyeleti jogokkal, mint egyházunk isteni szervezetével összhangzásba hoznia sikerült.

E szervezeti javaslat ezen irányadó elveinek szigorú alkalmazása mellett tanácskozmányaink legfontosabb tárgyát a katolikus vallás, tanulmányi, egyetemi s egyéb, jelenleg a kormány kezelése, illetőleg vezetése alatt álló alapok és alapítványok s azokból fentartott katolikus intézetek kérdése képezte, melynek az 1848. évi átalakulás következtében szükségessé vált rende-

zése s a legfőbb kegyuri jog természetével s az ország törvényei által biztosított vallási egyenjogúság követelményeivel mindenben összhangzatos megoldása a katolikus egyház önkormányzatának szervezésére irányuló törekvésnek létoka és kezdetül fogva legfőbb célja volt.

E nagyfontosságú, mert a katolikus egyház önállóságával és életbevágó nagy érdekeivel, egyszersmind pedig a vallási béke megővésének legfőbb biztosítékával szoros összefüggő kérdés teljesen kielégítő rendezésében látja az országos katolikus kongresszus is a magyar katolikusok önkormányzati szervezésének elsőrendű szükségét és legfontosabb feladatát.

Ha mindamellett a katolikus kongresszus a mai napon elfogadott szervezeti javaslatában *nem kötötte ama teljesen kielégítő megoldás előfeltételéhez* az önkormányzat szervezését, ezt azért tette, mivel számoltva a tényleges állapotokkal s az azokból való kibontakozás nehézségeivel, *nem akarta további hosszabb késedelem veszélyének kitenni* az önkormányzati szervezet óhajtott mielőbbi életbeléptetését.

Nehogy azonban ebből a katolikus egyházra bármilyen hátrányos következtetés vonathassék le, a mai napon tartott ülésben a letárgyalt szervezeti javaslatot elfogadván, egyúttal *a katolikusok jogainak fenntartása és jogos igényeinek érvényesítése tárgyában hozott határozatát* az ezen ülésről felvett jegyzőkönyvbe foglalta.

Ezen jegyzőkönyv kíséretében az országos katolikus kongresszus által elfogadott szervezeti javaslatot immár legmélyebb tisztelettel *Felséged legmagasabb színe elé terjesztjük*, alázatosan esedezvén, hogy a magyar katolikusok egyetemének megnyugtatósára azt legkegyelmesebben *jóváhagyni* méltóztassék, megnyitva ezzel a hálás munkatért, melyen a Felséged legfőbb védnöksége alatt üdvösen működő erdélyi hitfeleink példáját követve, Felségednek a főkegyuri jog természetéből és céljából folyó legnemesebb szándékai szerint, egyházi és iskolai közjavaink és érdekeink buzgó gondozá a által fokozottabb mértékben érvényesíthessük a magyar katolikusoknak egyházuk és nemzetük iránt mindenkor tanusított megoszthatlan hűséges szeretetét.

Kik Felséged kegyelmébe ajánlva magukat, bódoló legmélyebb tisztelettel öröklünk. (Aláírás.)

A nagy búr győzelem.

Ugy látszik az angol hadműveleteket az öszvérek döntik el. Ezek a bámulatos állapotok mindig az ellenség közé szaladnak. Így jelenti most *Kitchener* is, mint régebben *Buller* szokta.

Azt is írja a híres angol vezér, hogy a búrok 1500-an voltak, mindnyájan *angol egyenruhában*. Ezt ugyan kár volt megírni, mert hiszen azokat az egyenruhákat le kellett előbb huzni olyanokról, a kik viselték s a kiknek fegyver volt a kezében.

E győzelem rengeteg élelmiszert, hadi felszerelést, ágyukat és egy tábornokot juttatott a búrok kezébe. A búr csapatokba pedig új reményt, erőt és kitartást.

A *Daily Mail* siet vigasztalni a megrökönyödött angol közvéleményt s a tábori tudósítások alapján bizonyítja, hogy eddig 51,617 búr harcost fogtak el, ami igen szép eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy kezdetben sem volt több 40,000 búr harcossal.

Ki rakja hát akkor folyton az angolokat? Az a mínusz 11 ezer búr!

Most már valószínű, hogy hamar meglesz a béke, de nem a búrok fogják kezdeményezni.

A mostani nagy angol csatavesztésről újabb sürgönyeink a következők:

A mezibogói katasztrófa.

London, márcz. 11. Az alsóház tegnapi ülésének végén *Brodrick* hadügyminiszter *Kitchener*-nek a következő táviratot olvasta fel:

Methuen ökrös szekerei egy órával korábban indultak el, mint az öszvéres szekerek. Hajnalban az ellenség hirtelen hátra támadta a csapatot. Az első zavart bensülöttek okozták, a kik a lovakkal, a melyeket vezettek, keresztülvágtattak az öszvéres podgyászksíreken, a mikor az éppen csatlakozni akart az ökrös szekerekhez. A zavar rögtön átcsapott a lovas csapatokra is. A búrok, a kik kakhi-egyenruhát viseltek, meghiusították a tiszteknek azt a törekvését, hogy a csapatokat összegyűjtsék. A csapatok között a legnagyobb rendtelenség támadt és a csapatok és öszvéres szekerek eliramodtak, míg a búrok el nem érték és el nem vágták őket. A tüzéség és a gyalogság nagy bátorságot tanusított. A gyalogság nem adta meg magát, míg csak be nem látta, hogy az ellentállás hasztalan. *Delarey* csapatai majdnem mind angol egyenruhát viseltek. Ez lehetetlenné tette, hogy a gyalogság megkülönböztesse őket az angol csapatoktól. Az ellenséges sereg 1500 emberből állott és volt egy tizenötfontos és egy Pompom-ágyúja. Parancsnokai *Delarey*, *Kemp* és mások voltak. *Methuen*nek, a mikor utóljára látták, a saját kocsiában viselték gondját a búrok. Magántáviratokból arról értesülök, hogy *eltörött a czombja*, de aránylag jól van. Remélem, hogy a kiküldött segítő-csapatoknak sikerült ott kedvező fordulatot adni a helyzetnek.

Az angolok veresége.

Budapest, márcz. 11. (Saj. tud. táv.) Mint Londonból jelentik, sokkal nagyobb a búrok győzelme, mintsem gondolnánk, s az angolok Meriborgónál sokkal több embert veszítettek, mint azt *Brodrick* tegnap bevallotta. A múlt heti nagy ütközetben szintén a búrok győztek s ez idő szerint az összes vonalakon hatalmasan visszazoritották az angolokat. Részletek híjján mindezek daczára nem lehet pontosan megállapítani a tegnapi búr győzelem eredményét.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Az általános városi tisztújítás már előreveti árnyékát s ez észrevehető a holnapi közgyűlésen is.

Egyetlen fontosabb ügy alig kerül elintézésre a 18 tárgyból.

A havi jelentés kapcsán bejelenti a helyettes-polgármester, hogy a Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Terményhitelbank 250 koronát, a Leszámitoló és Jelzálogbank pedig 25 koronát adományozott a városi szegények részére.

Javasolja továbbá a jelentés, hogy a Magyar mérnök- és építész-egyletnek a világítás kérdésében teljesített kitünő szolgálataiért mondjon köszönetet a törvényhatóság s 400 koronával lépjen be az egyletbe alapító tagnak. — Végül bejelenti, hogy *Fodor* István, a fővárosi villamossági társaság igazgatója a világítás kéré-

désében szintén ingyen dolgozott ki egy memorandumot; ezért mondjon a közgyűlés köszönetet.

*

A tárgysorozat a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1902. évi március hó 13-án, esetleg következő napjain, mindenkor délután 3 órakor a városház tanácstermében tartandó ülésén a következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

1. Polgármesteri havi jelentés.
 2. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ur leirata a főreáliskola feortartásáért fizetendő évi hozzájárulás ügyében.
 3. Főispán jelentése a kijelölt választmánynak az általános tisztújítás tartamára leendő megalakításáról.
 4. A tanács javaslata a Szilágyi Dezső-utca és Diszlet-raktár közötti telekrésznek a Diszlet-raktár mögött fekvő és Középegy Etelka férj. Bárczy Lászlóné tulajdonát képező telekrészszel való feleserelése tárgyában.
 5. A tanács javaslata az Uri-utca 665. számú ingatlanok a Rét városrészben emelendő iskolaépítés céljaira való megvétel tárgyában.
 6. A tanács javaslata a nagyvárad Kath. Legényegylet ingatlan vétel iránti kérelme ügyében.
 7. A tanács javaslata Herczegh Márton n. várad lakos kártalanítása ügyében.
 8. U. annak javaslata Teleky József és neje n. várad lakos kártalanítása ügyében.
 9. U. annak javaslata özv. Dát Demeternek kártalanítása ügyében.
 10. U. annak javaslata dr. Bulyovszky József részére kegydíj megszavazása tárgyában.
 11. U. annak javaslata Gasperik Lajos volt községi iskolai tanító özvegye részére özvegyi illetmény megszavazása tárgyában.
 12. U. annak javaslata Kohn Wolf és Szabó testvérek nagyvárad lakosok boltbérlet átruházása iránti kérelmek ügyében.
 13. U. annak javaslata Erényi Sámuelnek a Püspökfürdői vasuti közlekedés olcsóbbá és gyorsabbá tétele tárgyában beadott indtárványára vonatkozólag.
 14. A tanács Vásárhelyi Márton nagyvárad lakossal a város tulajdonát képező 76. térképi számú föld bérletére megkötött szerződést.
 15. U. az Bak Lőrincz nagyvárad lakossal az újvárosi 171. h. r. sz. ingatlan bérletére megkötött szerződést.
 16. U. az Kleinfeld Félix nagyvárad lakossal a toloncz élelmészeti cikkek szállítására megkötött szerződést.
 17. U. az a Gyulai István által megvásárolt nagyvárad 3174. számú betétben foglalt ingatlanokra a tulajdonjog bekebelezésére alkalmas nyilatkozatot jóváhagyás végett beterjeszti.
 18. A polgármester a város tulajdonát képező vas- és fahidak 1901. évi vámbevételéről és az ezen bevételre felmerült kiadásokról szóló számadási kivonatot beterjeszti.
- Eerről a törvényhatóság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a fentebbi tárgyakra vonatkozó iratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.
- Nagyvárad, 1902. március hó 11-én.
Rimler Károly,
főjegyző.

HAJNALI ÉRTESÍTŐ.

- Március 13. Városi közgyűlés.
Március 15. Pályázatok beadásának határideje a városi hivatalokra.
Március 16. Hegyközségi gyűlés.
Március 19. Megyei gyűlés.
Márcz. 20. Városi tisztújítás.
Márcz. 22-26. Sorozás Nagyváradon.
- Márcz. 13. Kath. Szabad Liceum bñjtiestélye a 16-gimnázium disztermében este 6 órakor.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum matinéja a 16-gimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Apr. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja a főgimnázium disztermében d. e. 11 órakor.
Apr. 19. Kath. Szabad Liceum zárűnnepeje.

Templomból könyvtár.

Timon Zoltán aradi tanár, a Magyar mérnök és építész egyesületben előadást tartott a magyar műszaki irodalom fejlesztéséről. Ezt úgy gondolja megvalósíthatni, ha a *templomokat átalakítják könyvtárakká*.

Nem tudom, hogy a Timon ur agyán mekkora tekervényeket fog konstatálni az autonómia, de hogy az észjárása kacskaringósabb, mint egy magyar nadrág sujtása, az bizonyos.

Micsoda koloszális gondolat! Szinte megkábult a közönséges észjárás azon dilemmában, hogy mi csodásabb: az-e, hogy ezt már más is ki nem találta vagy az-e, hogy ilyet valaki kitalál és kitalál.

Az indoklás is remek. O ugyanis azt akarja, hogy mindenki látogassa legnagyobb épületeinket s ez akkor fog megtörténni, ha közkönyvtárakká alakítjuk át azokat.

Jó egy pár évvel ezelőtt néhány vállalkozó szellemű polgár a jeruzsálemi templomot, mint szintén igen alkalmos tágas épületet, vásárcsarnokká alakította át s bár igen szép látogatottságnak örvendett, akad valaki, aki ostorral verte ki a nemzetgazdasági tevékenykedőket.

Ez hát tragikusan végződött.

És eme másik indítványnak mi lenne a vége?

Hová legyen a templom, ha könyvtár lesz belőle?

Menjen ugy-e a könyvtárba, oda úgy sem fog az átalakulás után menni senki.

De hát ellenállhatlanul tolakodik agyamba az a gondolat, hogy e kölcsönös költözködés helyett nem praktikusabb-e, ha mind a könyvtár, mind a templom maga helyén marad és inkább *Timon* ur megy... oda, ahová való?

A csodálatos előadás így esett:

Timon Zoltán aradi tanár előadást tartott tegnap a Magyar mérnök- és építész-egyesületben a magyar műszaki irodalom fejlesztéséről.

Szerinte a könyvtárak is nagyon fejleszteni kéne a műszaki irodalmat. Megemlítette, hogy a görög jósióhelyek és templomok szépművészeti muzeumok voltak, a mágus papok asszír temploma pedig könyvtár volt. O tehát azt hangoztatja s azzal végzi szabad előadását, hogy a templomokat a kultura előhaladása érdekében közkönyvtárakká kell átalakítani.

A hallgatóság sorából szót kért Ballagi Aladár egyetemi tanár s megtámadta az előadó végső következtetését. Timon szerint a kultura a legkifejlettebb Angliában s a legalacsonyabb fokot van nálunk. Ha már most, szól Ballagi, a templomok szempontjából nézzük az elmaradt magyar és az előhaladott angol kultúrát, elég legyen annyit konstatálni, hogy az egész világon aránylag legkevesebb templom Budapest s leg több Londonban és New-Yorkban van. Nem veszi-e észre Timon ebből az egyetlen példából, hogy a hit és kultura közt oly kapcsolatnak kell lenni, mely az egész okoskodását halomra dönti, s melynél fogva a közkönyvtár, vagyis a tudás, soha sem pótolhatja s nem nyomhatja el a templomot, más szóval a hitet. Mind a kettő együttvéve adja eredményül a civilizációt. A társadalom hitvilágának külső jele és érzéktése a templom, melyhez hozzánylni szorosan tudományos szempontból is megengedhetetlen. Timon kijelentette válaszában, hogy ő nem akarja lerombolni a templomot, csak hasznossá akarja tenni. Egy parasztembertől hallotta, hogy a templom, úgy látszik, csak nekik való, mert ural ember nem jár oda. Ő pedig azt akarja, hogy mindenki látogassa legnagyobb épületeinket s ez akkor fog megtörténni, ha közkönyvtárakká alakítjuk azokat. Ezzel az ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

* **Hegedüs exminiszter köszönete.** Közöltük néhány nappal ezelőtt, hogy *Hegedüs* Sándor kereskedelmi minisztert, lemondása és kitüntetése alkalmából üdvözölte a *nagyvárad*i kereskedelmi és iparkamara. A kamara feliratára *Hegedüs* a következő köszönő levelet küldte:

„Azon szíves meleghangú és elismerő sorok, melyekkel a kereskedelemügyi tárczától való megváltásom alkalmából kitüntetni kegyesek voltak, őszinte hálával tölt el. Legyenek meggyőződve, hogy mindig legszebb és legkedvesebb emlékeim közé számítanom a t. kamara előzőleg és becses támogatását, melyben a közfeladatok megoldásában oly sikeresen támogatni szívesek voltak. Fogadják őszinte tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1902. évi március 8.

Hegedüs Sándor.

* **Szomorú évforduló.** Ma, március 12-én *huszonharmadik* évfordulója van annak a borzalmas árvíz-katasztrófának, mely az ország második városát, *Szegedet* romba döntötte. A város közönsége 1880. évi március 7-én tartott ülésében egyhangú határozatával minden év március 12-ik napját *Szeged város fogadalmi ünnepére* szentelte, miért is e napon a szeged-belvárosi róm. kath. templomban reggel 10 órakor ünnepélyes istentiszteletet tartanak. *Varga* Ferencz apátplébános most becsátotta ki a város közönségéhez az értesítést, mely az évforduló ez idei megünnepléséről szól.

* **Függetlenségi ülése.** *Szokolay* Tamás a 48-as függetlenségi-párt elnöke ezúttal felkéri a párt törvényhatósági bizottsági tagjait, hogy ma délután 6 órakor a párt kert-utcai helyiségében a tárgysorozat megbeszélése céljából megjelenni sziveskedjenek.

* **Az államnak is kell pénz.** Nagyvárad város évenként 8000 koronát fizet az állami főreáliskola fentartási költségeihez azonkívül a fűtés és világítás költségeit viseli. A város felterjesztésben kérte, hogy az évi 8000 korona összeg fizetését engedje el a kultuszminiszter a városnak, annál inkább, mert Nagyvárad különben is óriási összeget fizet évenként a közoktatásra. Viszonyosul hajlandó a város az állam tulajdonában véglegesen átbocsítani a főreáliskola épületét. A kultuszminiszter a város ezen kérelmét nem tartja teljesíthetőnek.

* **Halál egy pofonért.** Vasárnap este Tenkén *Boroer* Simon korcsmájában vígan mulattak az odaváló legények, köztük néhány családos ember is. *Sajti* Ferencz, a község leg újabb legénye is ott volt s azzal virtuskodott, hogy fél liter bort egy hajtásra kiürit. Ebben a virtuskodásban többek elől felvette a megrendelt borokat és megitta. Így tett *Marschal* Antal borával is, a ki erre *Sajti* arcúl ütötte. *Sajti* erre a nem várt pofonra egy percze megütközött, de a másik perczen már neki akart uerani *Marschal*nak, de a többi legények lefogták s a korcsmáros segítségével kidobták az utcára. *Sajti* ekkor hazament, magához kerített egy revolvert, azt megtöltötte s azzal visszament a korcsmába. *Sajti*, a mint belépett, *Marschal* éppen indulóban volt és az ajtóban találkozott *Sajti*val, a ki rásütötte a revolverét. A két lövés mellén találta *Marschal*at, a ki rögtön összeesett s rövid vonaglás után meghalt. A többi vendégek, a mint a lövést meghallották, rögtön odasurrantak, de a merénylő ekkor elmenekült. Üldözőbe vették ezután s mikor már a nyomába értek, *Sajti* visszafordult és üldözőire löött, de szerencsére nem talált. Ekkor azután letépeték az elvetemedett legényt és megkötözve bevitték a községházára, hol tegnap reggel vette át a csendőrség. A megölt *Marschal* a felesége és három gyermeke siratja.

* **A réti iskola helye.** A Réten felállítandó községi iskola helyét a városi tanács ajánlotta a törvényhatóságnak, hogy vásárolja meg az özv. dr. *Szervánszky* Béláné házát, a melyben jelenleg a Réti Népkör van elhelyezve. A közgyűlés azonban a kir. tanfelügyelő ellenzésére nem fogadta el az előterjesztést. Most ismét egy új ajánlat fekszik a városi tanács előtt, amely szerint *Oláh* Lajos felajánlja halász-utcai házát 25.000 koronáért teljes átalakítással, amint azt a város kívánja. Ebben mind a négy osztály elhelyezést nyerne, míg az előbb említett háznál az új épület felemelése többé kerülne 25.000 koronánál. A közgyűlés fog határozni ezen újabb ajánlat felett.

* **Az 1848/49-iki ereklyemúzeum Nagyváradon.** A 48—49-iki viharos évek dicső múltjából összeszedett ereklyék legközelebb nálunk *Nagyváradon* is láthatók lesznek. Gróf *Kreith* Béla az ereklye- és Kossuth-múzeum tulajdonosa és *Krivácsy* József, a komáromi vár volt tüzérparancsnoka mozgalmat indítottak, hogy a nemrég Szegeden és jelenleg Zentán a közönség érdeklődése mellett kiállított történelmi ereklye tárgyakat a nagyvárad hazafias közönségnek is bemutassák.

* **Véres vasúti elgázolás.** Megrendítő szerencsétlenség érte tegnap délelőtt a m. kir. államvasutak egyik helybeli alkalmazottját, *Wilcsék* András. Tolatás alkalmával ugyanis oly szerencsétlenül ütötte el a pályaudvar egyik tolató gőzmozdonya, hogy a kerekek alá került és jobb lábát teljesen összezúzta. A szerencsétlen köteleesség teljesítő hivatalnokot eszméletlenül állapotban szállították a biharmegyei kórházba, hol az erős vérzést alig sikerült az orvosoknak elállítani. A kezelő orvos véleménye szerint amputálni kell a sérült lábat, hogy a további üszkösödésnek eleje vétéssék. A kir. ügyészség részéről megtétettek a szükséges lépések annak kiderítésére, hogy kit terhel e vétkes gondatlanság miatt a felelősség.

* **Várkonyi bűnpöre.** A Gyomán megbukott *Várkonyi* István, a földosztó szocziálista, kortes-körtájában nem kimélte a hatóságokat, szenvedélyes hangon ócsárolta s gyalázta intézkedéseiket. Azonkívül mindent elkövetett, hogy a nép szenvedélyeit felizgassa s hivat minél jobban favatizálja. Ugynevezett programbeszédjein olyan kifakadásokban támadt a fenálló törvényes rend ellen, hogy a főszolgabírák és más hatósági személyek alig győzték figyelmeztetni eljárásának veszélyes voltára. *Várkonyi* azonban haladt a maga útján, a mi bőven megtermette számára a — kriminalitást. A *gyulai* kir. ügyészséghez több feljelentést tettek ellene s *izgatás* miatt *bűnvádi kereset alá vonják*. Míg a választás le nem zajlott, a közbíró nem akart közbelépni, de most megindították az eljárást a nagyhangú népamító ellen. Különben a tőke és a birtokosok ellen izgató *Várkonyi* — a ki Budapestben többszörös házúr — *háza fog venni és le fog telepedni Gyomán*. Ugy látszik, nagyon hálás talajnak tekinti a kerületet.

* **Inkompatibilitás Torontálban.** A belügyminiszter fölhívására dr. *Dellimanics* Lajos torontálmegyei alispán a minap felszólította azokat a közigazgatási tisztviselőket, akik pénzügyintézeteknél valamely állást töltenek be, hogy hagyják abba mellékfoglalkozásukat. Az alispán maga kezdte el a visszavonulást; értesítette a torontáli hitelbankot, hogy kilép az igazgatóságából. Példáját követte *Zsáros* Mihály megyei főkönyvvezető. Ellenben *Keresztes* Aladár tb. főkönyvvezető főlebbezett az alispán rendelkezése ellen. — A miniszter igen okos dolgot tenne, ha nemcsak torontálba, hanem más megyékbe és városokba is elküldené hasonló rendeletét. Másutt is a megyei és városi főbb tisztviselők bent ülnek valamelyik pénz-

intézetben. Az állami tisztviselők között ilyen egyet sem találunk.

EGYESÜLETEK.

Az öreg honvédek ügyei. Tegnap lapunkban közöltük a hirt 48-iki honvédek köszölvédéséről Márczius idusára. E tanácskozással kapcsolatban rendes választmányi ülést tartott a helybeli honvédegyület *Bereczky Géza* alelnök vezetése alatt, melyen több folyó ügy nyert elintézését. Nagy érdeklődés közt olvasták fel a Budapesti orsz. honvédegyület központi választmányának azon örvendetes átiratát, hogy ez évi orsz. nagygyűlést szentül május 21-én, Budavár bevételének napján fogják megtartani. *Farkas István* hegyközlaki lakost, honvéd közvitét, a választmány fölvetette az igazolt honvédek sorába, míg *Danyek István* elhalt honvéd hadnagy igazolványát árváinak segélyezése ügyében újra kiállították. Előnk bejelentette, hogy egy magát meg nem nevező paphonvéd 30 koronát; a lat. szeri. káptalan egyik jótékonyágáról ismert tagja 20 koronát, *Berek-Böszörmény* község pedig 4 koronát küldötték az egyület céljaira. A választmányának szándéka volt márczius 15-én több szegényebb sorsu honvédet megvendégelni, de a szép terv nem sikerült az egyület anyagi helyzete miatt, a mi az ideán azáltal is súlyosbított, hogy a helybeli Takarékpénztárak az eddig feleslegükkel nyújtott évi segélyt a derék honvédektől megvonják, ámbár a szegény öreg bajtársak segélyezhetése végett az egyület minden pénzüntézethez külön felhívást bocsájtot ki. Végül felhívta a választmány az elhalt pénztárnok özvegyét az 1901-iki számadások betérjésztésére.

Igazságszolgáltatás.

Alvégi legények a felvégiék ellen.

Ismeretes dolog, hogy a falusi legények más falubeliekkel, sőt ugyanazon községhez tartozók, a szerit, a mint a falu egyik vagy másik felén laknak, örökös hadi lábba állanak.

A nagyrábéi legények is meglehetősen kultiválják ezt a régi rozsz szokást, példa reá az 1901. évi szeptember 30-án lefolyt nagy korezmái hecz, melynek szereplői tegnap állottak a kir. törvényszék előtt.

A főtárgyalást előnk *Fassie Pál* kir. törvényszéki bíró volt, a vádhatóságot *Gálly Bálint* kir. alügyész képviselte.

A vádlottak padján ifj. *Jakab Sándor* ült, a felvégi legények lelke, ki a parázs veszekedés alkalmával oly szerecséltlenül ütötte fején *Pocsi Mihályt*, hogy elveszté beszédképességét s csak hosszas ápolás után nyerte ki a súlyos ütést.

A bizonyítási eljárás befejezése után *Gálly Bálint* ifj. *Jakab Sándor* ellen súlyos testi sértés büntette miatt emelt vádat.

A kir. törvényszék bűnösnek mondta ki ifj. *Jakab Sándort*, súlyos testi sértés büntetéseben és 1 évi börtönre ítélte.

Ítélet jogerős.

A pálinka tolvaj.

A kismáriai faluvégi korezmának rendes törzsvendége volt *Tóth István* földmives s hitelét elég gyakran igénybe is vette. Sőt midőn senki sem volt a söntésben, megmászva a léczkerítést, hol egy kis pénzzel a zsebében, tot egy kis pálinkával a hóna alatt távozott. Azonban a korezma tulajdonosa, kinek a hiánnyok feltűntek, gyanakodni kezdett s meg is leste egy alkalommal *Tóth István* uramat, miként mászta meg a két és fél méter magas söntést s inkasszáva egy pár koronát és fél liter pálinkával hóna alatt távozni készült. Azonban csak az ajtóig mehetett, megragadva, lefűlelte a tetten ért tolvajt.

Tegnap ült *Tóth István* a vádlottak padján, kinek különben ez nem első tette, mert már 2 ízben hasonló lopásokért lakója volt a nagyváradi fogházban.

Tettét különben beismerte s mentségetl szorult anyagi körülményeit s a korezmában már megingott hitelképességét hozta fel.

Gálly Bálint kir. alügyész lopás büntetéseben kérte a vádlott elmarasztalását, kit a kir. törvényszék bűnösnek mondott ki és 7 havi börtönre ítélte.

A vádlott és a kir. alügyész is megnyugtattak az ítéletben.

IRODALOM.

Uj Világ (Előkelővilág.) Az ezen czímen megjelenő szépirodalmi és társadalmi hetilapnak vettük a legújabb számát. A vezető cikkben elmondja írója, hogy az Uj Világ »legadázabb ellensége minden a haza, a vallás, a becsület és tisztesség fogalmaival ellenkező tettek és beszédnek, irásnak és nyomtatásnak», a mi a többi cikkekben nyilvánvalóvá lesz. A lapban, mely *Lengyel* Gizella írónő szerkesztésében és kiadásában jelenik meg, van *Czóbel* Minkától és *Lampérth* Gézától költemény, *Kocsis* Gizellától ügyes elbeszélés és *Gilának* egy szellemes levele, melyben részletesen és vonzó modorban számol be *Széchenyi Hanna* komtesz esküvőjéről, *Apponyi* advarnagy és *Csáky* Albin esküvőjéről, a *Csáky-szalomban* lefolyt művész estéről, *Beyer* Sári hangversenyéről és a budapesti katolikus kör fényes sikerű hangversenyéről. *Györy* Ilona a spanyol költészetről tanulmányt közöl. *Hugó* Viktor emlékének is áldoz a lap, hozván relief képét a címlapon. A hét története beszámol arról, a mi a király, az udvar, az egyház körében történt, a kiválóbb személyi híreket, kitüntetések, eljegyzéseket, halálozásokat stb. hozza. Végül színházi, irodalom és zene rovat fejezi be a lapot. Előfizetési ára egész évre 16 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. ker. István-ut 40 sz.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR.

Szerda: Sulamith. (Sötér Izabella felépte.)
Csütörtök: Dämon (új operett)
Péntek: Dämon
Szombat: Arany lakodalom.

A Sötétség hatalma. A mióta a Szigligeti Színház megvan, aamba néztek benne kevesebben előadást végig, mint tegnap este. Erős kritikája ez a darabnak s tanujtete annak, hogy a *Sötétség hatalma* nem színpadra való. Ha már a műsört nem tartja vagy nem tarthatja be az igazgató, az inkább olyan darabot vegyen elő, a mire közönséget kaphat. A szereplők különben nagyban egészen igyekeztek valamelyes sikert elérni.

Sötér Izabella vendégjátéka. Sötér Izabella azok közül a magyar énekművésznők közül való, kik a »több-primadonnák« kultusza miatt nem érvényesülhetnek érdemük szerint. A jeles művésznő most nagy elégtételt kapott. A legelső külföldi operaházak hívták meg vendégszereplésre. Mielőtt külföld útjára indulna a kiadásny, az előkelőbb magyar színpadokon mutatkozik be. Debreczenben, Aradon nagy sikerrel járt ez a bemutatkozás. Ma a nagyváradi színpadon lép föl Sötér Izabella. Sulamithot énekl.

„A dämon.” Holnap nagyon érdekes bemutatkozó lesz a színházban. *Várady* Aladár, a színház távozó, ifju, talentum-os karmestere új, eredeti operettet írt. A kinek alkalmunk volt az operett egy Eizalmas bemutatóján jelen lenni, egy a darab librettójáról, melyet szintén *Várady* írt, mint a főbemészó, kedves, ötletes muzsikáról, nagy elismeréssel nyilatkoznak. A darabban az operett személyzet minden jeles tagja szerephez jutott. A fiatal szerző aratott már néhány ízben színpadi szerzői sikert, de a holnapi siker mindeniknél teljesebbnek, igazán szépnek ígérkezik.

Előadás jótékonycélra. A színház igazgatósága egy jótékonycélú előadás rendezését vette tervbe. Az előadás tiszta jövedelmét a népkonyha nemes és jótékony intézménye kapja. Magáról az előadásról, mely a közel napokban lesz, részletesebb tájékoztatást nyújt legközelebb a színház vezetősége.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 165.

Idénybérllet (páratlan) 153.

Ma, szerdán, 1902. márczius 12-én

Sötér Izabella opera énekesnő feléptével

SULAMITH,

Jeruzsálem leánya.

Keleti opera.

S Z E M E L Y E K :

Monaoh, polgár	Betlehemben	Bognár János
Sulamith, leánya	— — —	Sötér Izabella
Absolon	— — —	Pintér Imre
Abigail, a főpap leánya	— — —	Örley Flóra
Zingitang	— — —	Béreczi Gyula
II. főpap	— — —	Füredi József

Kezdeté 7 és fél óraker, vége 10 óraker.

HELYARAK: Nagypáholy 7 kor. földszinti és első emeleti páholy 6 kor. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 kor 50 kor. Kórszék 1 kor 20 kor. Tánlászék 1 kor. Erkélyülés 1-ső sor 60 kor., közép 2-ik sor 50 kor., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kor. II. emeleti zártszék 30 kor. Földszinti állóhely 50 kor., Diák és katonajegy a földszintre 30 kor. Karzati állóhely 20 kor. Egy színlap 10 kor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünneppapokon este 6 óraker.

Holnap csütörtökön, márczius 13-án

D ä m o n.

Uj operett.

REGÉNY-CSARNOK.

Gyógyszerész és doktor.

Irtá: Bauditz Sophus.

10.

— Látja, kedves barátom, Roskilde közel nyugatra fekszik Kopenhágához és öt óra alatt kényelmesen érhetek oda a postakocsival. De kelet felé is mehetek oda, átmenyek a Sundon Svédországra, de Orszországra és folytonosan ugyanazon irányban (s mivel a föld göyö-alaku, végre Roskilde városába érkezem. De ez nagy kerülő, azonban kegyelmed ezt látszik előnyben részesíteni, no akkor keljen tüstént utra és ne várakozzék! Mutassa meg a leány asszonynak valami illendő módon, hogy megszerette őt és elnyerai kívánja — ez a helyes *incitamentum amoris* és jobb annál, melyért Mikkel Roding tizenkét dán aranyat fizetett!

Azután a sirkerten át hazamentek; a fák terebélyes koronái jókedvűen susogtak a szélben, a madarak vigan csicseregtek, kedves bárányfelhők kergetőztek a derült égboltozaton — tavasz volt, fényes, ragyogó tavasz.

A derült időjárás beálltával Vibeke leány asszony gyatraan ült a padon a hársfák alatt és szorgalmasan dolgozott valami szép kézi munkán. Közel e helyhez Johannes egy sötét estén latin V betűt faragott egy hársfa törzsébe és ez volt első szerelmes levele. Műdenek előtt óvatosan kémkedett, vajjon nem tudná-e olvasni imádottja szeméből vagy magaviseléséből, hogy megértette-e ezt a jelt; de a leányon nem látszott semmi változás és már-már szomorúan elhagyta a remény, hogy új módon tehetne valamit, midőn egy napon reggel kimondhatatlan bámulatára és örömére jól olvasható, bár gyakorlatlan kéz faragta J betűt látott a V mellett. Ah, a leányzó bizonyára belepillaott a lelkébe, me értette és fűlt neki! De rögtön észébe jutott földögült anyjá-

nak adott ígérete, mindazonáltal elhatározta, hogy nem késedelmezik érzelmeit még jobban napfényre hozni és a virágágyak egyikébe, az alatt a hársfa alatt, levendulamagvakat szép formás sziv alakjában vetett el. Minden reggel és minden este megöntözte a virágágyat és két hét múlva nagy örömmel látta az első hajtásokat.

Pár napig attól tartott, hogy a gyenge növények elpusztulhatnak, mert a sziv egyik görbületénél nem akartak kibujni, de úgy látszik, hogy e helyen csak mélyebben voltak elvetve a magvak, mert nem sokára az egész sziv szép zöld vonalként rajzolódott le a sötét talajon — csak 5 vennie észre, csak 5 értené meg annak rejtett értelmét és adná tudtára, hogyan veszi fel! Ki irhatná le a gyógyszerészegéd boldogságát, midőn pár nappal későbben jól észrevehető J betű emelkedett a földből a szíven belül — a legszebb világos-zöld futókából! Most már felesleges volt több jelt kérni és még aznap este, mikor Vibeke lejött az udvarra és senki más nem volt látható, megnyitotta előtte szívet és igen-jét kérte, melyet a szép leány pirulva ki is mondott.

(Vége köv.)

TAVIRATOK

A pesti egyetemi ifjak.

Budapest, márcz. 11. (Saj. tud. táv.) A budapesti tudomány egyetemi kör még ez idő szerint zárva van s ezen körülmény oly annyira elkeseríté az ifjakat, hogy lemondva hazafiúi kötelességük teljesítéséről, nem tartják meg a márczius 15-iki nemzeti ünnepséget.

Spanyol zavarok.

Madrid, márczius 10. A spanyol bankról szóló törvényjavaslathoz beadott módosítványok benyújtói ma Urzaiz pénzügyminiszter jelenlétében értekezletet tartottak, a mely azonban eredménytelenül folyt le és majdnem teljes szakításra vezetett a kormánnyal. A pénzügyminiszter a tárgyalás után Sagasta miniszterelnökhez ment, hogy neki jelentést tegyen. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG

Hegyközségi közgyűlés.

Meghívás. A nagyváradi hegyközségi birakosság f. évi rendes tavaszi közgyűlésének megtartására határidőül f. év márczius hó 16-ik napjának d. e. 1/2 11 órája a városház tanácstermébe tüzetett ki.

Erről a tisztelt hegyközségi birakosokat azzal van szerencsém értesíteni, hogy a közgyűlés tárgyát:

1. a hegyi pénztár 1901-ik évi zárszámadása,
2. a hegyi pénztár 1902-ik évi költség-előirányzata,
3. a választmányból kilépő 8 választmányi tagnak 3 évi időtartamra és 5 számvizsgáló bizottsági tagnak 1 évi időtartamra leendő választása fogja képezni.

Felkérem a birakosokat, miszerint a kitűzött közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Nagyváradon, a hegyközségi birakosok választmányának 1902. évi február 21-én tartott üléséből.

Bordé Ferencz,
vál. jegyző.

Reich Jenő és Társa
Tőzsde jelentése

A tőzsdeutáni eredeti távirat.

Határidők

Budapest, márczius 11.

Buza októberre	7.84
Buza áprilisra	8.80
Tengeri	5.14

Rozs okt.	6.69
Zab ápr.	6.98
Káposzta, repce, aug.	---

Értéktőzsdé

Budapest, márczius 11.

Oszták hitel	625.50
Magyar hitel	629.50
Államvasut	624.50
Rimamurányi	416.---
Magyar jelzálog	435.---
Belgótársaság	---
Wagon-kölcsön	---

Nyitási árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márczius 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.05
Magyar koronajárdék	97.45
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.---
Magyar vasuti kölcsön esztiben 2 1/2%	100.90
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.---

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.10
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	96.50
Magyar nyerevény-sorsjegyek-kölcsön	198.50
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek-kölcsön	158.25
Oszták járadék papírban	101.50
Oszták járadék esztiben	101.35
Oszták járadék aranyban	121.---
Oszták korona járadék	98.90
Oszták államsorsjegyek	155.---
Oszták magyar bank részvény	16.30
Magyar hitelbank részvény	715.50
Oszták hitelintézet részvény	698.25
Párisi vista	95.52
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Kémetbirodalmi márka	117.22
Londoni vista	240.15
30 márkás arany	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

ELEK JÓZSEF

női- és uri divat, vászon- és fehérnemű áruaktára
Nagyvárad, (Szent László-tér).
(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Ajánlja dusan berendezett újdonságait női ruha szövetekben, a legszebb kivitel és legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, Chine, egy színű és fekete színekben. **Ponges** óriási választékban. **Diszek** és teljes kellékek.

OBERLEITNER E. és FIAI

vászon és asztalnemű egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak, legjobb minőségű Chiffonok

és pamut-vásznak.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

A midőn a n. érdemű közönségnek becses tudomására hozom, hogy

Fő-utczán, a Nyiry-házban levő férfi-szabó üzletemet

most újonnan rendeztem be a legszebb és legjobb

bel- és külföldi szövetekkel,

nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy eddigi t. megrendelőimnek pártolásáért köszönetemet kifejezzem; egyuttal kérve továbbra is a szives támogatásukat, melyet igyekezni fogok kiérdemelni az által, hogy csak a legjobb anyagból és legújabb szabás szerint készült ruhákkal, **szolid árak** mellett fogom a n. érdemű közönséget kiszolgálni.

Tisztelettel

Fudally Bálint,
férfi-szabó.

Fekete szövetekből a magas klérus számára állandó raktár.

FLEGMANN ÁRMIN

Nagyvárad, Bémer-tér.

Megérkeztek!

a legdivatosabb kész női felöltők, fekete és színes ruhaszövetek, legzölésesebb fekete és színes selymek, valódi francia mosókelmék, gyönyörű diszkellékek rengeteg választékban, selyem és más divat-blousok és juponok. — Állandó raktár legjobb gyártmányu vászon és asztalneműekben, — egész menyasszonyi kelengyék 500—6000 koronáig.

ÜZLETI ELV

szigoru szoliditás, pontos előzékeny kiszolgálás, minden darab árun a »szabott ár« számokban kiírva.

Darvassy Károly

cipész,

Nagyvárad, N.-Teleky-utca 422. sz.

(Weisz Károly-féle ház).

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni a mai kor minden igényeit kielégítő **úri és női**

cipész-üzletemre,

hol minden e szakmába vágó munkák a leglekiismeretesebben és mindenkor a m. t. közönséget teljesen kielégítőleg készíttetnek.

Mindennemű hibás lábakra a legkényelmesebb cipők állíttatnak elő.

Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Vidéki megrendeléseknél egy pár viselt kényelmes cipő felküldése elegendő.

100

Tisztelettel

Darvassy Károly,
cipész.

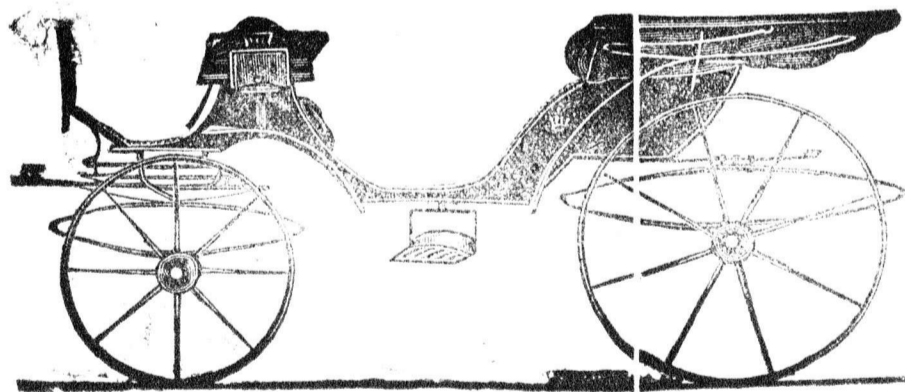
Eladó ház

Damjanics-utcán, nagy telek és gyümölcsös kerttel forgalmas helyen.

Megkeresések **Bereczky Lajoshoz** rendőrség czimzendők.

Bodánszky Lipót kocsigyára

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca, színház mellett (saját-ház).

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy **gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok kész új kocsikat.**

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlaufert gazdasági kocsikat jó erős készítményekkel a legjobb kőrös-fából, erős, csinos munkát mutatok be és **tetemesen leszállított áron** árusítom el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és terős munkáért.

Gyáramban állítok mindenféle **kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javítások** pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom a vevőmet, megrendelőmet.

Teljes tisztelettel

BODÁNSZKY LIPÓT,
kocsigyáros.